

так і неналежний, згідно нових нормативних документів, санітарно-технічний стан медичних закладів;

– антипопелоганда в ЗМІ, в першу чергу центральними каналами телебачення про шкідливість щеплень, недостатня санітарно-просвітницька робота з населенням зі сторони медпрацівників, що зумовило збільшення числа відмов, в першу чергу проти гемофільної інфекції;

– відсутність матеріальних та моральних стимулів для медпрацівників на місцях щодо проведення всеохоплюючої імунізації.

Захворюваність паразитарними інфекціями за останні 5 років в цілому в районі знизилася на 8,7 % при збільшенні кількості обстежених осіб майже в 2 рази. Причому захворюваність ними в 2008-2009 рр. була нижчою середньою обласних показників на 26,1% в 2008 р. і на 23,3% в 2009 р.

Одними з найбільш ефективними профілактичними, протиепідемічними заходами є проведення дезінфекційних та стерилізаційних заходів.

Яворівський район територіально є прикордонною зоною України на кордоні з Польщею, де знаходиться митний автомобільний пункт пропуску «Краковець». З 1997 р. на пункт пропуску функціонує підрозділ Яворівської СЕС – санітарно-карантинний пункт, який працює в 2-х напрямках: забезпечення санітарної охорони території України від завезення особливо небезпечних і карантинних інфекцій, таких як: чума, холера, жовта гарячка, геморагічна гарячка, малярія, сибірська виразка, інші. Щорічно проводяться теоретичні і практичні заняття по випадках виявлення хворих осіб на ОНІ з залученням прикордонної, митної служб, центральної районної лікарні і санепідстанції та забезпечення контролю за якістю і безпечністю вантажів та товарів, які возяться туристичними і юридичними особами.

У цьому році працівниками СКП проведено медико-санітарний огляд багажу 20 тисяч автотранспортних засобів з вантажем імпоротної продукції. В 20 випадках продукція вилучалася, у 18 випадках – недоброякісна продукція і продукція, на яку відсутня документація, що засвідчувала якість і безпечність, – поверталася в республіку Польща. За порушення правил перевезення харчових продуктів і продовольчої сировини 32 особи притягнуто до адміністративної відповідальності.

Охорона здоров'я дітей і підлітків була і залишається одним із найважливіших завдань суспільства. Санепідслужбою продовжується робота по вивченню та аналізу показників здоров'я дитячого населення залежно від дії встановлених факторів довкілля. Вирішення ряду питань щодо санітарно-протиепідемічного забезпечення в дошкільних та навчальних закладах здійснюється шляхом виконання державних міжгалузевих програм, розпорядчих документів, приписів санепідслужби.

На Яворівщині продовжує формуватись мережа «Шкіл сприяння здоров'ю», які пріоритетом своєї діяльності визначили збереження та зміцнення здоров'я дітей, вироблення в них позитивної мотивації на здоровий та безпечний спосіб життя, впровадження оздоровчих заходів в ході навчально-виховного процесу. За останні роки в районі продовжується тенденція до покращення умов навчання у зв'язку із введенням в експлуатацію нових шкіл, проведенням реконструкцій та капітальних ремонтів. Взято чіткий курс щодо забезпечення всіх учнів питною водою гарантованої якості із власних джерел або централізованого водопостачання (за останні 5 років в 12 загальноосвітніх закладах викопані власні криниці, 4 дошкільні заклади забезпечені централізованим водопостачанням від міських мереж). В дошкільних навчальних закладах створені належні умови для навчання та відпочинку першокласників. При цьому не обладнані ігрові кімнати у 20 школах (33%). Відновили роботу всі шкільні їдальні, а в загальноосвітніх школах району свідчить, що у 2009 році дещо збільшилася її інтенсивність. Порушення поставки зросло на 8,5%, захворюваність ЛОР-органів – на 1,9%, хронічний тонзиліт – на 13,5%, ожиріння – 18,4%, неврози – на 32,2%. У 2009 році збільшилася кількість дітей, які відстають у фізичному розвитку (7,6% на 1000 оглянутих проти 6,2% у 2008 році). Фізичний розвиток дітей є найнижчим за середній у 50,5% (проти 38% у 2008 році.)

Пріоритетними напрямками роботи у відділенні комунальної гігієни є нагляд за водопостачанням, каналізуванням, санітарною очисткою, нагляд за оздоровчими та лікувальними закладами. Кількість об'єктів нагляду щорічно зростає, особливо аптечних закладів (40), приватних медичних установ (15), перукарень (22), об'єктів торгівлі.

У порівнянні з минулими роками, значно збільшилась кількість розглянутих проєктів будівництва чи реконструкції – понад 100, в попередні роки на розгляд поступало 20-30 проєктів, зростає кількість документації щодо розгляду проєктів землеустрою, містобудівної документації. Активізована робота щодо обліку промислових відходів з оформленням відповідної документації для отримання лімітів, захоронення та утилізації відходів.

Значно покращився стан атмосферного повітря, і це при тому, що в районі відкрито десятки нових підприємств, що пояснюється впровадженням нових технологій виробництва, встановленням пилогазоочисних споруд, розробкою проєктів ГДВ та контроль за викидами в атмосферу. Так, із 900 проб атмосферного повітря, відхилення ГДК виявлено в 18 пробах (2,0%). Дослідження проводяться по 13 інгредієнтах, перевищення ГДК. В основному виявляється вмісту діоксиду азоту на автотрасах.

Налагоджується питання збору та вивозу твердих побутових відходів. Крім міст та селищ, централізованим вивезенням відходів охоплюються сільські населені пункти (10 сіл). Сміттєзвалища, які набули «статусу» стихійних закриваються (сmt. Івано-Франково, сmt. Немирів, сmt. Краковець).

Слід відмітити тенденцію до покращення матеріально-технічного та санітарно-гігієнічного стану лікувальних установ району державної форми власності: лікарень, амбулаторій. Всі лікарські амбулаторії, яких є 10, забезпечені проточною холодною та гарячою водою, приміщення каналізовані, створені належні побутові умови.

На стабільному рівні знаходяться показники якості питної води. Район користується питною водою виключно із підземних джерел комунального та відомчого підпорядкування (25 водозаборів). 90% водопроводів охоплені лабораторним відомчим контролем, який проводиться лабораторією райСЕС за укладеними угодами.

Попри все, в районі існує проблема із каналізуванням та очисткою господарсько-побутових стоків, в першу чергу в Яворові. Дане питання стоїть на порядку денному, розглядаються питання будівництва очисних споруд із залученням інвесторів. Санепідслужбою району здійснюється державний санітарно-епідеміологічний нагляд за об'єктами харчової промисловості, торгівлі, громадського харчування. В органи виконавчої влади, за матеріалами перевірок, скеровуються інформації щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, споживанням населенням доброякісної продукції. Здійснюється контроль за дотриманням технологічних регламентів та технологічних інструкцій на підприємствах харчової промисловості. Здійснюється розширений санітарний контроль харчових продуктів та продовольчої сировини, що імпортується та знаходиться в обігу на території району. На об'єктах нагляду та серед населення району здійснюється санітарно-освітня робота. Щомісячно в районний часопис «Яворівщина» друкуються статті щодо профілактики харчових отруєнь, споживчої якості харчових продуктів, тощо. В ході проведених профілактичних заходів за останні роки не зареєстровано випадків харчових отруєнь серед населення району. Впродовж останніх років реєструються поодинокі випадки отруєнь грибами.

На особливою місці – питання контролю за харчовими об'єктами. Різно заострилась ситуація проникнення через кордон фальсифікованої, контрабандної харчової продукції, напшигованої забороненими харчовими добавками, а також генетично-модифікованих та епідемічно небезпечних продуктів. У період кризи ситуація може ускладнитися, це стосується і наших виробників, отож фальсифікатів побільшає. Тому дії служби повинні бути ще більш принциповими, послідовними і результативними.

Санепідслужбою ведеться держанагляд і контроль за станом проходження медичних оглядів осіб, що працюють в шкідливих умовах праці, декретованих осіб в галузі освіти, медицини, торгівлі, побуту тощо. Належна організація і своєчасність проходження медичних оглядів дають змогу виявити туберкульоз, злоякісні утвори на ранніх стадіях і попередити захворюваність. При перевірках контролюються методи виявлення хворих в т.ч. флюорографія органів дихання, огляди спеціалістами медичної служби, лабораторні дослідження. Особлива увага приділяється своєчасному виявленню серед працівників туберкульозу, професійних, інфекційних, паразитарних захворювань. В Яворівському районі розроблена і затверджена Програма поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2009-2012 рр. Згідно даної програми організовано відомчий лабораторний контроль на промислових об'єктах. Лабораторним контролем охоплюються робочі місця, проводиться атестація робочих місць за шкідливими умовами праці.

В 2009 році санепідслужбою спільно з РДА вдалось організувати затарення та вивезення з усіх господарств району 24 тонни 694 кг непридатних до використання пестицидів та отрутохімікатів.

Діяльність санітарно-гігієнічної лабораторії спрямована на покращення лабораторного контролю за якістю і безпекою сировини та харчових продуктів, за повітрям робочої зони, за станом забруднення об'єктів навколишнього середовища.

В структуру лабораторії входять: відділення гігієни праці (дослідження повітря робочої зони), гігієни харчування (дослідження харчових продуктів та продовольчої сировини), комунальної гігієни (дослідження води питної, води відкритих водоймищ, ґрунту, атмосферного повітря), лабораторія по визначенню залишкових кількостей пестицидів.

Завдяки задовільному оснащенню щороку розширюється діапазон досліджень по всіх розділах та зростає річна кількість досліджень. Так у 2005 році було досліджено по всіх розділах роботи 4437 проб, у 2006 році 5104 проби, у 2007 році 5253 проби, у 2008 році 5444 проби, у 2009 році 5618 проб. На даний час лабораторія не може досліджувати багато органічних речовин в харчових продуктах, повітрі, воді, ґрунті із-за відсутності газорідного хроматографа. Тому зараз стоїть завдання придбати цей прилад.

Загалом перед санепідслужбою району стоїть дуже багато проблем. Вони такі, як і у всій охороні здоров'я – нестача фінансування, нестача сучасного лабораторного обладнання. Сьогодні результати досліджень ми отримуємо через 2-4 доби, хоча їх можна отримати через 2-4 години. І таке обладнання є, проте коштує недешево. Незважаючи на проведену роботу та певні досягнення в забезпеченні санітарного та епідемічного благополуччя населення, залишаються проблеми каналізування міст та сільських населених пунктів, розробка генеральних планів забудови та їх реалізація, покращення умов навчання, виховання та харчування школярів, особливо в сільській місцевості, покращення стану медичного забезпечення населення сільської місцевості.

Ярослав ГРИНЧУК,
головний державний санітарний лікар
Яворівського району

У підмогу – семінар

Днями у Львові відбувся виїзний навчально-тренувальний семінар, на якому відпрацьовувались питання надання першої невідкладної допомоги на пунктах перетину державного кордону і під час пересування на автомобільних шляхах. Моделювались практичні ситуації, які можуть виникнути під час масового перетину кордону та пересування учасників і гостей при проведенні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу.

У роботі семінару взяли участь Міністерство охорони здоров'я України за участю Національного агентства з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини Чемпіонату Європи 2012 року з футболу, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства транспорту України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС, Державної прикордонної служби України, Державної митної служби України. До участі в семінарі були запрошені керівники управлінь охорони здоров'я та держсанепідзакладів із 17 областей України.

В ході проведення практичних занять відпрацьовувались дії санітарно-карантинного підрозділу (СКП) держсанепідслужби на пункті пропуску через державний контроль України у випадку виявлення особи з підозрою (захворюванням) особливо небезпечним інфекційним захворюванням. Імітація навчально-тренувальної ситуації та демонстрація дій прикордонної, митної та держсанепідслужби проводилась на пункті пропуску через державний кордон України «Краковець» Яворівського р-ну.

Окрім моделювання практичної ситуації на автомобільній дорозі міжміського сполучення з надання екстреної меддопомоги під час дорожньо-транспортної пригоди учасниками наради заслухані доповіді про організацію надання меддопомоги на кордоні, взаємодію центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з пунктами екстреної медичної допомоги, центральними районними лікарнями, розташованими біля трас, місцевою службою Державної прикордонної служби України, диспетчерськими службами МВС та МНС.

Практичні тренування проводились на 20-у км міжміської дороги Львів – Миколаїв і показали переваги сучасного цифрового зв'язку, оперативність диспетчерських служб центральних районних лікарень, центру медицини катастроф, диспетчерських МВС і МНС та виявили слабкі місця в координаційних діях зацікавлених служб. На автодорозі реальна ситуація створювалась за допомогою волонтерів – студентів Львівського національного медичного університету, які виконали ролі «умовно травмованих».

Підсумовуючи результати проведення семінару, радник міністра охорони здоров'я України Володимир Юрченко зазначив, що вперше заради порятунку були об'єднані зусилля відразу всіх відомств і кожне з них в рятувальній кампанії мав свою нішу. «Це запланований захід, він проводиться спільно з Агенством підготовки до «Євро – 2012». Головна мета – в реальному часі відслідкувати, скільки потрібно часу, щоб екстрені служби дістались до місця пригоди та надали невідкладну допомогу.

